

Luksemburgā, 2022. gada 13. oktobrī

2021. gada pārskats Desmit biežāk uzdotie jautājumi

1. Kādi ir Eiropas Revīzijas palātas uzdevumi saistībā ar ES pārskatiem?

Katru gadu mēs **pārbaudām ES konsolidētos pārskatus un sniedzam atzinumu** par trim jautājumiem: vai pārskati ir ticami un vai ES ieņēmumi ir saņemti un maksājumi ir veikti atbilstoši noteikumiem. Šis pārbaudes ir pamats mūsu **ticamības deklarācijai**, ko saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantu mums ir pienākums sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei.

2021. gadā ES budžeta izdevumi bija **181,5 miljardi EUR**, kas ir 1,3 % no kopējā ES dalībvalstu nacionālā kopienākuma. Ņemot vērā izdevumus no Atveseļošanas un noturības mehānismam paredzētajiem līdzekļiem (46,5 miljardi EUR), ES maksājumi 2021. gadā bija 228,0 miljardi EUR.

2. Kā gada pārskatā ir atspoguļoti izdevumi no ES atveseļošanas pasākumu kopuma, kas ir atbildes reakcija uz pandēmiju?

NextGenerationEU (NGEU) ir finanšu pakete, kas ietver vairākas programmas, kuru mērķis ir atbalstīt ES dalībvalstu ekonomikas atveseļošanu pēc Covid-19 pandēmijas. Dažas no šīm programmām tiek finansētas no 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmas (DFS) izdevumu kategorijām un atbilst DFS īstenošanas modelim un noteikumiem. Savukārt Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM), kas veido aptuveni 90 % no *NGEU* finansējuma, tiek sniegts tādā veidā, kas būtiski atšķiras no ES budžeta izdevumiem DFS ietvaros. Lai gan ES budžeta izdevumu saņēmējiem tiek maksāts par konkrētu darbību veikšanu vai atlīdzinātas radušās izmaksas, saskaņā ar ANM dalībvalstīm maksā par iepriekš definētu atskaites punktu vai mērķrādītāju apmierinošu sasniegšanu. Tāpēc pirmo reizi mēs esam snieguši **atsevišķu atzinumu par ANM izdevumiem**, kā arī gada pārskatā tam veltījuši nodaļu.

3. Ko Eiropas Revīzijas palāta secināja 2021. gadā?

Tāpat kā par katru finanšu gadu kopš 2007. gada, mēs esam apstiprinājuši 2021. gada pārskatus kā **ticamus** (esam snieguši atzinumu bez iebildēm). Mēs secinājām, ka 2021. gada pārskati visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo ES finanšu stāvokli, tās gada rezultātus, naudas plūsmu un neto aktīvu izmaiņas.

Mēs konstatējām, ka ieņēmumos kļūdu līmenis nebija būtisks. Attiecībā uz izdevumiem mēs sniedzam divus atsevišķus atzinumus: vienu par ES budžetu un otru par ANM.

Aplēstais kļūdu līmenis ES budžeta izdevumos bija 3,0 %. Tas ir pieaugums salīdzinājumā ar 2019. un 2020. gadu, kad kļūdu līmenis bija 2,7 %. Tāpat kā divos iepriekšējos gados mēs secinājām, ka kļūdas bija plaši izplatītas, un tāpēc sniedzam **negatīvu atzinumu**.

Pirmo reizi mēs sagatavojām atsevišķu atzinumu par ANM izdevumiem. Mūsu atzinums attiecas uz vienreizējo maksājumu, kas kādai dalībvalstij (Spānijai) veikts 2021. gadā. Lai gan mēs konstatējām, ka viens atskaites punkts nav pilnībā sasniegts, uzskatām, ka attiecīgā ietekme nebija būtiska, un tāpēc sniedzam **atzinumu bez iebildēm**.

4. Ko mūsu aplēstais kļūdu līmenis nozīmē?

Skaitlis 3,0 % atbilst mūsu aplēsei par **naudas summu, kuru nevajadzēja izmaksāt** no ES budžeta, jo uzskatām, ka tā netika izlietota saskaņā ar ES noteikumiem vai konkrētiem noteikumiem dalībvalstīs.

Starp tipiskām kļūdām ir maksājumi neattiecināmiem saņēmējiem vai projektiem vai maksājumi par iepirktajiem pakalpojumiem, precēm vai investīcijām, kam nav pareizi piemēroti publiskā iepirkuma noteikumi.

5. Vai tas nozīmē, ka 3,0 % no ES līdzekļiem tika izšķērdēti?

Nē. Tā nebūtu pareizi teikt, jo starp “kļūdu” un “izšķērdēšanu” ir liela atšķirība. Veicot ES budžeta izdevumu pārbaudes, mēs skatām, vai ES nauda ir izlietota atbilstoši noteikumiem, vai deklarētās izmaksas ir aprēķinātas pareizi un vai ir ievēroti attiecināmības nosacījumi. Ja viena vai vairākas no šīm prasībām nav ievērotas, mēs to saucam par “kļūdu”. Skaitlis 3,0 % norāda uz šāda veida kļūdām.

Lai gan šīs kļūdas ir maksājumos projektiem vai saņēmējiem, kas neatbilst attiecināmības nosacījumiem, šie maksājumi tomēr var nodrošināt paredzētos ieguvumus. Šajā situācijā maksājumi daļēji vai vispār nebija likumīgi un pareizi, bet tos **nevar uzskatīt par izšķērdīgiem**. Piemēram, mēs revidējām ārkārtas palīdzības projektu Īrijā. Lai gan mēs konstatējām kļūdas iepirkuma procedūrā, kuras dēļ izdevumi nebija attiecināmi ES finansējuma saņemšanai, tā ļāva patvēruma meklētājiem nodrošināt izmitināšanu (tostarp maltītes).

Protams, ir arī iespējams, ka izdevumi ir likumīgi un pareizi, tomēr izšķērdīgi. Viens no piemēriem, par kuru mēs ziņojām iepriekš, bija ostu infrastruktūra, kas bija uzbūvēta, pienācīgi neņemot vērā prognozēto kravu apjomu.

6. Vai atklātās kļūdas norāda uz krāpšanu?

Lielākajā daļā gadījumu mums šādas norādes nav. Krāpšana ir tīša maldināšana nolūkā gūt priekšrocības. Lai gan ar standarta revīzijas procedūrām var būt grūti atklāt krāpšanu, mūsu veikto pārbažu gaitā katru gadu atklājas vairāki gadījumi, kuros ir aizdomas par krāpšanu.

2021. gadā no 743 revidētiem darījumiem mēs ziņojām par 15 gadījumiem, kuros radās aizdomas par krāpšanu. Par šiem gadījumiem mēs paziņojām Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF), kurš veic izmeklēšanu un turpmākas pārbaudes, vajadzības gadījumā sadarbojoties ar dalībvalsts iestādēm. Par vienu no šiem gadījumiem tika ziņots arī Eiropas Prokuratūrai (EPPO) līdz ar vēl vienu gadījumu, kas bija identificēts 2021. gadā.

7. Ko nozīmē “kļūdas ir plaši izplatītas” un “augsta riska” izdevumi?

Gandrīz divas trešdaļas no ES budžeta izdevumiem 2021. gadā tika uzskatīta par augsta riska izdevumiem. Lai gan mēs lēšam, ka kļūdu līmenis kopējos izdevumos ir 3,0 %, tas pieaug līdz 4,7 %, ja augsta riska izdevumus pārbauda atsevišķi. Ņemot vērā šā izdevumu veida būtisko īpatsvaru kopējos izdevumos (63,2 %), mēs uzskatām, ka kļūdas ir plaši izplatītas, proti, tās ir sastopamas visā revidētajā datu kopā vai **ievērojamā daļā** no tās.

Augsta riska izdevumi galvenokārt attiecas uz attiecināmu darbību attiecināmo izmaksu **atlīdzināšanu no ES puses** (saskaņā ar sarežģītiem noteikumiem). Piemēram, atlīdzinājumi tiek veikti pētniecības projektiem (kategorijā “Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma”), investīcijām reģionālajā un lauku attīstībā (“Kohēzija, noturība un vērtības” un “Dabas resursi un vide”), kā arī attīstības palīdzības projektiem (“Kaimiņattiecības un pasaule”). Šāda veida izdevumu īpatsvars palielinājās līdz 63,2 % (salīdzinājumā ar 59,0 % 2020. gadā).

Zemāka riska izdevumi attiecas uz **maksājumtiesību maksājumiem**, ko izmaksā saņēmējiem, kuri atbilst konkrētiem (mazāk sarežģītiem) nosacījumiem. Piemēram, šādi maksājumi ietver studentu un pētnieku stipendijas (kategorijā “Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma”), tiešo atbalstu lauksaimniekiem (“Dabas resursi un vide”) un ES darbinieku algas un pensijas (“Eiropas publiskā pārvalde”).

8. Ko nozīmē “atzinums bez iebildēm / atzinums ar iebildēm / negatīvs atzinums”?

Atzinums “**bez iebildēm**” nozīmē, ka skaitliskie dati sniedz skaidru un patiesu priekšstatu un ir ievēroti finanšu ziņošanas un finanšu pārvaldības noteikumi. Pakārtotie darījumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Atzinums “**ar iebildēm**” nozīmē, ka revidenti nevar sniegt “tīru” atzinumu, tomēr konstatētās problēmas nav plaši izplatītas.

“**Negatīvs**” atzinums norāda uz plaši izplatītām problēmām.

9. Kas ir “būtisks kļūdu līmenis”?

Revīzijas terminoloģijā tas ir **līmenis, virs kura kļūdu ietekmi uzskata par būtisku**. Būtisks kļūdu līmenis ir tāds kļūdu līmenis, kas var ietekmēt revīzijas ziņojuma adresātu lēmumu pieņemšanu. Gan Palāta, gan Eiropas Komisija piemēro **2 % būtiskuma sliekšni**.

10. Kāpēc gada pārskatā ir norādīts uz riskiem, kas saistīti ar Covid-19 atbalsta pasākumu kopumu?

Covid-19 pandēmija joprojām ļoti būtiski ietekmēs ES finanses: 2021.–2027. gada finanšu periodā kopējais finansējuma piešķirums no instrumenta *Next Generation EU (NGEU)* un daudzgadu finanšu shēmas (DFS) būs 1824 miljardi EUR, kas nozīmē **gandrīz divreiz vairāk izdevumu** nekā iepriekšējā DFS periodā.

Tajā pašā laikā Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondu) apguve dalībvalstīs joprojām ir bijusi lēnāka, nekā plānots. Tomēr 2014.–2020. gada ESI fondu finansējuma apguve 2021. gadā ir palielinājusies. Līdz 2021. gada beigām bija izmaksāti tikai 67 % no saskaņotā ES finansējuma 2014.–2020. gada periodam.

Neizpildītās saistības ir sasniegušas rekordlielu summu – 341,6 miljardus EUR: 251,7 miljardi EUR saistīti ar ES budžetu (samazinājums salīdzinājumā ar vēsturiski augstāko rādītāju, proti, 303,2 miljardiem EUR 2020. gada beigās) un 89,9 miljardi EUR jaunās neizpildītās saistībās saistībā ar *NGEU*.

ES budžeta kopējā pakļautība **iespējamajām saistībām palielinājās** no 131,9 miljardiem EUR 2020. gadā līdz 277,9 miljardiem EUR 2021. gadā. Tas galvenokārt bija saistīts ar 91,0 miljardu EUR vērtu obligāciju emisiju *NGEU* pasākumu kopuma finansēšanai 2021. gadā un dalībvalstīm sniegtās finansiālās palīdzības palielinājumu par 50,2 miljardiem EUR, lai aizsargātu darbvietas un darba ņēmējus, ko skārusi pandēmija.

ERP 2021. gada pārskats ir pieejams ES 24 valodās šādā adresē: eca.europa.eu.